Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 200 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 21, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 21-го ЖОВТНЯ 1997 р. Ч. 200 РІК CIV.

Генерала П. Григоренка нагороджено орденом „За мужність" посмертно

Київ(Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 17-го жовтня, о 3-ій годині по полудні в адміністрації Президента України відбулася церемонія вручення ордена України „За мужність" І-го ступеня синові св. п. генерала Петра Григоренка Андрієві, у зв'язку з 90-річчям від дня народження генерала. Орден вручив голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов. У церемонії вручення нагороди взяли участь: голова Республіканської Християнської Партії, колишній політв'язень Микола Поровський, депутат Верховної Ради Павло Мовчан, колишні дисиденти і політв'язні Михайло і Богдан Горині, Василь Овсієнко, Микола і Раїса Руденки, Микола Горбаль, Генріх Алтунян та інші.

О годині 6-ій вечора у Будинку Вчителя відбувся вечір вшанування пам'яті св. п. генерала П. Григоренка, у зв'язку з 90-річчям від дня його народження, організований Республіканською Християнською Партією, Товариством „Просвіта, Товариством „Меморіял" і керівництвом Будинку Вчителя.

Треба сказати, що перед цим на адресу Президента України надійшли повідомлення з різних країн, в тому числі і з ЗСА, про відзначення 90-річчя з дня народження видатного борця за права людини генерала П. Григоренка. Наприклад, у зверненні від американської організації „Людські права в XX столітті", тобто від колишнього Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, заснованого генералом П. Григоренком у 1978 році, міститься заклик вшанувати на державному рівні видатного сина України П. Григоренка.

Виконавчий директор організації „Людські права в XX столітті" Надія Світлична нагадує, що генерал П. Григоренко народився 16-го жовтня 1907 року в селі Борисівка Запорізької области, а помер на чужині 21-го лютого 1987 року і похований на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, ЗСА.

Ім'я генерала Петра Григоренка, сказано у зверненні, навічно залишиться в пам'яті народу, оскільки його правозахисна діяльність відіграла неоціненну ролю в тому, що Україна, як і інші поневолені Росією держави, стала незалежною.

Надійшов лист до Президента України і від сина св. п. П. Григоренка — Андрія Григоренка із ЗСА. У листі йдеться про те, що завдяки правозахисній діяльності П. Григоренка, багато країн світу внесли Україну на політичну карту задовго до її визволення. П. Григоренко своєю діяльністю здобув велику пошану в багатьох країнах світу. І ось тепер навіть у Росії президент Борис Єльцин видав указ про вшанування пам'яти генерала Григоренка на державному рівні. До 90-річчя від дня народження П. Григоренка в Росії вийшла книга спогадів генерала.

Коли генерал П. Григоренко помер на чужині, Панахиду служили спільно духівники Православних Церков трьох юрисдикцій спільно з греко-католицьким духовенством. На похорон прибули українці, росіяни, вірмени, евреї, кримські татари, американці, християни, юдеї і мусулмани. Ховали П. Григоренка з повними офіцерськими почестями, а домовину, вкриту національним прапором, несли українські ветерани. Команда американських ветеранів, озброєних карабінами, віддала військовий салют і американський ветеран-сурмач просурмив сигнал „слухайте всі".

Тільки українська влада навіть на шостому році незалежности все ще три-

(Закінчення на стор. 3)

Л. Кучма відвідав Казахстан

Київ(Р.Р.). — Пресова служба Президента України повідомила, що Леонід Кучма 14-го жовтня вилетів до Казахстану з офіційною візитою.

В Алмати він зустрівся з президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим та іншими казахськими керівниками. Головна мета переговорів — налагодження ефективного торговельно-економічного співробітництва, зокрема, збільшення обсягів і стабільности постачання нафти в Україну. Відбулися також переговори про співробітництво в космічній галузі. Україна як третя сторона поряд з Казахстаном і Росією, зацікавлена у використанні космодрому Байконур на території Казахстану, а для країн Середньої Азії вигідним є транспортовий коридор в Европу через територію України.

За підсумками переговорів підписано декларацію про дальший розвиток співробітництва та низку міждержавних і міжгалузевих угод: про дослідження космічного простору, про тимчасове використання Україною земельної ділянки в Казахстані як району падіння частин, що відокремлюються від ракет-носіїв „Зеніт". Підписано угоди про співробітництво між Міністерством Юстиції України та відповідним міністерством Казахстану, між урядами обидвох держав про співробітництво в галузі стандартизації, метрології та сертифікації, між міністерствами оборони та між державними департаментами нафтоґазопереробної промисловости.

На прикінцевій пресовій конференції Л. Кучма зазначив, що знову переконався у близькості поглядів обидвох сторін з усіх проблем, які сьогодні відбуваються у світі, на европейському континенті. Крім того, Україна і Казахстан мають багато напрямків для співпраці, яка вигідна обом сторонам. Л. Кучма і Н. Назарбаєв дійшли спільної думки про те, що СНД в нинішньому вигляді себе вичерпала. Відносини з позиції сили неприпустимі. Росія як ініціятор митного союзу, в якому бере участь і Казахстан, перешкоджає його торгівлі з Україною. Водночас Казахстан і Україна зацікавлені у багатовекторній співпраці. Отож Казахстан має намір шукати шляхи експорту нафти через українську територію. Хоча із задоволенням транспортував би нафту і через Росію на українські заводи.

Президент України Л. Кучма вручив Н. Назарбаєву найвищу відзнаку держави — орден Ярослава Мудрого.

Н. Назарбаєв, охарактеризувавши відносини між державами як найкращі, зазначив, що Казахстан зацікавлений в отриманні з України гірничо-шахтного устаткування, підйомно-транспортової техніки, львівських автобусів тощо. Товарообіг між двома державами за останній рік зріс у 2.3 раза.

У середу, 15-го жовтня, Президент України вилетів із Алмати до Киргизстану.

Плянують підвищити забезпечення великих автомашин

Дітройт. — Затурбовані вислідами дослідів про те, що більші спортові автомашини типу „Джіпів" і невеликі вантажівки, „пік апс" спричинюють сильні пошкодження звичайним автам і їхнім пасажирам під час катастроф, деякі забезпеченеві фірми мають в пляні підвищити ціни забезпечення відповідальности /" лаябилиті"/.

Забезпеченеві фірми також намагаються переконати автомобільні виробництва, що згадані автомашини мусять бути дещо змодифіковані, щоб стали менш небезпечними. Крім того, фірми автомобільного забезпечення вирішили фінансувати нові досліди та цілу серію проб зумисних катастроф.

Для водіїв згаданих автомобілів зміни забезпеченевих цін зокрема на покриття відповідальности /„лаябилиті"/ , можуть зрости до 20 відсотків упродовж наступних кількох років, що буде для багатьох дуже відчутним у рубриці їхніх видатків. Натомість забезпечення звичайних пасажирських авт може зменшитись на 10 відсотків.

Дві з найбільших забезпеченевих фірм в країні, „Фармерс іншуранс ґруп" і „Проґрессів корпорейшен", вже почали зміну обрахуваннязабезпеченевих цін. Керівники таких забезпеченевих фірм, як „Оллстейт", „Нейшенвайд", „Ґейко" і „ЮСА",заявили, що перевіряють цю справу, але напевно нічого не будуть вирішувати, поки не матимуть більше фактів у цій справі, включно з докладними дослідами автомобільної індустрії, котрі будуть закінчені аж на весною.

Боснійські мусулмани нагромаджують зброю

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс", покликуючись на неназвані джерела інформації в середовищі НАТО, повідомила, що боснійські серби в останній час стали дуже дбати про озброєння, яке вповні можуть застосувати проти сербських районів республіки.

Один з командирів МАТО сказав буквально так: „Питання, на мою думку, полягає вже не в тому, заатакують боснійські мусулмани сербів чи ні, а тільки в тому, коли вони це зроблять".

Представники НАТО у розмові з кореспондентом згаданої газети висловилися в тому сенсі, що миротворчі формації повинні залишитися в Боснії і після червня наступного року, коли Президент Клінтон обіцяє вивести з неспокійної боснійської території американських вояків. Всім також ясно, що вслід за американцями з Боснії підуть і їхні союзники. Самозрозуміло, що поки військовики НАТО перебувають у Боснії, мусулмани не наважаться і практично не зможуть розпочати нову війну. Ось чому Білий Дім з розумінням ставиться до тих европейських держав, які пропонують залишити „голубі шоломи" в Боснії на довший час.

У зв'язку з тими пропозиціями, деякі спостерігачі висловлюють припущення, що джерела інформації НАТО навмисне розповсюджують чутки про посилене озброювання мусулманських формацій — з тією метою, щоб ця загроза змусила американський Конґрес

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ХВОРИХ БАГАТО, А ЛІКАРІВ ЗВІЛЬНЯЮТЬ

КЕРЧ. — Майже 400 працівників медичних установ, серед яких і 127 лікарів, буде звільнено з праці у наслідок скорочення штату в медичних закладах Керчі. Загалом місцева влада плянує скоротити понад 700 штатних одиниць, що дозволить заощадити річний фонд оплати праці на 970,000 грн. Працівники медичних установ, які залишаться, змушені будуть нести втричі більше навантаження. Коли ж врахувати, що й до скорочення штатів у поліклініках величезні черги, то після будуть ще більші.

УКРАЇНА — ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЧЛЕН МСЕ

КИЇВ. — Голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов зустрівся 15-го жовтня з генеральним секретарем Міжнародного союзу електрозв'язку Пекою Тарієне, який прибув до Києва для участи у відкритті проєкту гуманітарної допомоги „Телемедицина". Є. Кушнарьов підтвердив намір України включитися до европейських інтеґраційних процесів. За його словами, надійний сучасний зв'язок є одним із засобів входження України до европейської спільноти. У свою чергу П. Тарієне назвав Україну перспективним членом Міжнародного союзу електрозв'язку. Він також висловив сподівання, що активізується співробітництво з українськими колеґами у галузі телекомунікацій.

МОРСЬКА СПІВПРАЦЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ЯЛТА. — Триває візита корабля шостої фльоти ЗСА „Лясаль" під командуванням віцеадмірала Чарлза Еббота. Судно, як уже інформовано, прибуло до порту 13-го жовтня з гуманітарною місією. „Візита має для нас історичне значення, але до неї слід ставитися як до наступного кроку у стосунках між українськими та американськими військово-морськими силами", — сказав Ч. Еббот. Під час зустрічі з командувачем української фльоти він обговорив питання співробітництва на майбутній рік, зокрема проведення навчань „Морський бріз-98", які мають відбутися, як і попередні, в Чорному морі. Ч. Еббот сказав, що американські ВМС прагнуть до активної співпраці з українськими колеґами, щоб в майбутньому разом здійснювати миротворчі і гуманітарні місії у разі необхідности. „Наша мета — це мирна, стабільна Европа", — підкреслив він. 17-го жовтня віцеадмірал Еббот мав відвідати російський порт Новоросійськ і зустрітися там з командувачем російської Чорноморської фльоти.

УХВАЛЕНО ЗАКОН ПРО ЦЕНТРАЛЬНУ ВИБОРЧУ КОМІСІЮ

КИЇВ. — Верховна Рада України ухвалила в першому читанні законопроєкт про Центральну виборчу комісію України (ЦВК). Необхідність прийняття цього закону в парляменті пояснили тим, що згідно з Конституцією діяльність ЦВК реґулюється окремим законом. В ньому визначено статус ЦВК, принципи діяльности і порядок формування комісії. Членів ЦВК обирає парлямент за поданням Президента України. Новою в законопроєкті є норма, якою встановлено початок і кінець терміну уповноважень ЦВК, можливі зміни в її складі. В документі передбачено, що реєстрацію кандидатів у депутати здійснюватиме ЦВК лише у разі представлення трудової книжки кандидуючого із записом про звільнення з попереднього місця праці.

О. МОРОЗ ТУРБУЄТЬСЯ ПРО УКРАЇНЦІВ ЛАТВІЇ

КИЇВ. — Тут відбулася зустріч голови Верховної Ради України Олександра Мороза з амбасадором Латвії в Україні Петерісом Вайрасом. О. Мороз звернувся через нього до керівництва Латвії з проханням швидше надати громадянство литовським українцям. П. Вайрас повідомив, що це питання в Латвії дискутується і він вірить, що відповідні зміни до закону буде внесено.

Л. КРАВЧУК КАНДИДУВАТИМЕ НА РІВЕНЩИНІ

РІВНЕ. — Колишній Президент України Леонід Кравчук, депутат Верховної Ради нинішнього скликання, з вдячністю прийняв запрошення кандидувати в одній з виборчих округ на Рівенщині під час майбутніх виборів до Верховної Ради. Його запросили учасникикількатисячного віча в центрі Рівного, проведеного крайовою організацією Руху з нагоди 55-річчя створення Української Повстанської Армії. Л. Кравчук дав офіційну згоду кандидувати від Рівенщини під час зустрічі з головою Рівенської обласної ради Романом Василишином. Він також звернувся до учасників віча із закликом обирати „фахівців своєї справи і патріотів". Головне на сьогодні, це — зміцнення економіки держави. Тобто, треба подбати, щоб усі громадяни були заможними, тоді й держава буде міцна і заможна".

Половина громадян України довіряє Л. Кучмі

Київ(р.Р.). — Тут 17-го жовтня газета „Факти" оприлюднила результати соціологічного опитування, проведеного „Соціс-Геллап". З опитаних 1,200 громадян різних реґіонів України 50 відс. відповіли, що частково або цілком довіряють Президентові України Леонідові Кучмі.

Водночас 43 відс. зовсім йому не довіряють. Решта не знали, що відповісти.

Голові Верховної Ради України Олександрові Морозові довіряють цілком або частково 35 відс. опитаних. Не довіряють — 43 відс. і 8 опитаних не змогли відповісти на це запитання.

Прем'єр-міністрові Валерієві Пустовойтенкові висловили довір'я 30 відс. опитаних. Ще 39 відс. відповіли, що не знають такого. Не довіряють прем'єрові 16 відс. опитаних і не знали що відповісти, 15 відс.

П. Лазаренко пояснив свою резиґнацію

Київ(Р. Р.). — Колишній прем'єр-міністер України Павло Лазаренко звільнений у липні, навів на його думку, справжні причини своєї резиґнації.

Під час недавньої візити на Донбас П. Лазаренко розповів, що змушений був залишити пост через незгоду з монетарним курсом реформування економіки. Очевидно, йдеться про той курс, який впроваджувався в життя очолюваним ним Урядом. Саме тому, пояснив П. Лазаренко, залишив свій пост Віктор Пинзеник.

Іншою причиною резиґнації П. Лазаренко вважає свою відмову підтримати прийняття нових податкових законів. Подання Кабінетом Міністрів на розгляд Верховної Ради пакету документів „було спляновaною авантурою", зазначив депутат.

Своїм найбільшим гріхом П. Лазаренко вважає погодження „під натиском" провести податковий пакет у Верховній Раді.

Щоправда, згода прем'єр-міністра мало що дала, оскільки Верховна Рада ухвалила тільки два податкові закони із семи запропонованих.

З приводу закону на додану вартість, П. Лазаренко зауважив, що закон цей перетворився на „гібрид, який не здатний працювати". Офіційним поясненням резиґнації П. Лазаренка як відомо, було те, що він начебто захворів.

Російські інспектори арештували українське судно

Росія (УНІАР). — В Охотському морі поблизу західнього узбережжя Камчатки співробітники російської спеціялізованої морської інспекції затримали українське риболовецьке судно.

Українське телебачення повідомило, що це відбулося у повній відповідності з російським законом за повторне порушення правил ведення рибного промислу. Документи у цій справі подані у міський суд Петропавловська-Камчатського.

Українському травлерові загрожує чимала кара і конфіскація всього улову.

Як відомо, ряд українських суден по кілька місяців, а то й років перебували в чужоземних портах під арештом за борги своїх компаній або за вилов риби в недозволеній акваторії. Наприклад, цього літа риболовецька база „Восток" втікла з-під тримісячного арешту в Марокко, бо моряки, перебуваючи у тяжких антисанітарних умовах, почали хворіти і терпіти голод.

НБУ випустив нову ювілейну монету

Київ(Р.Р.). — Національний Банк України (НБУ) випустив в обіг ювілейну монету „Київський Контрактовий ярмарок" номінальною вартістю 20 гривень. Вихід цієї монети присвячено 200-річчю від початку функціонування у 1797 році в Києві Контрактового ярмарку — важливої щорічної події комерційно-торговельного і суспільно-політичного життя в Україні в кінці XVI і на початку XX століть.

Монету виготовлено із срібла 925 проби, вага 31.1 грама, діяметр монети — 38.61 міліметра, бічна поверхня рифлена, колекційна якість — „пруф", тираж — 5,000 штук.

На лицевій стороні (аверсі) монети в центрі композиції, утвореної стилізованими зображеннями чотирьох хрестоподібно розміщених сувоїв паперу на тлі горизонтальних ліній, зображено Малий Державний Герб України.

На зворотній стороні (реверсі) монети в центрі, за мотивом малюнка М. Ражена „Фасад старокиївської фортеці", зображено будівлю Київського маґістрату, де відбувся перший контрактовий ярмарок. На передньому пляні — подільська набережна з боку Дніпра і пришвартований двощогловий корабель. Вгорі ліворуч — зображення терезів. По колу — написи: вгорі „Київський Контрактовий ярмарок", внизу — „200 років".

Ювілейні монети продаються в Україні та за кордоном.

У СВІТІ

КИТАЙ ШИРОКО РОЗГОЛОСИВ про те, що окрема група його урядовців їде до ЗСА з найбільшим досі в історії завданням зробити значні закупи багатьох американських виробів. Одначе офіційні американські чинники приватно висловлюють свої сумніви і турботи з нагоди цієї китайської експедиції купна від літаків, хемікалій до автомобільних частин включно. Вони турбуються, чи не є це тільки звичайна показуха зі сторони Китаю, щоб легше проходили заплянoвані однотижневі офіційні відвідини їхнього президента Жіянґ Земіна від 26-го жовтня до 2-го листопада. З цього приводу ЗСА будуть пильно стежити за діяльністю цієї так розголошеної Китаєм експедиції.

ЗСА І ЯПОНІЯ ЗНОВУ ЗАЙШЛИ в сліпий кут з приводу торговельної політики, до такої міри, що Уряд президента Билла Клінтона тепер відмовляється впускати японські кораблі до американських портів. Наказ заборонити в'їзд японським торговельним кораблям видано минулого четверга, 16-го жовтня, Федеральною морською комісією. Японські фірми — відправники морського вантажу не заплатили 4 млн. дол. карних доплат. які витворилися у наслідок непорозумінь через протекційні заходи в японських пристанях. У п'ятницю, 17-го жовтня, Японія назвала американський наказ „недоброзичливим" і погрожує відплатою.

В АМЕРИЦІ

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ РОЗПОЧАЛИ тиск на Південну Корею в зв'язку з порушенням нею практики торгівлі автомобілями. Процедура може привести до застосування санкцій проти Кореї, як проти країни, що порушує закони вільного ринку. У випадку Кореї йдеться про перешкоди для доступу до її автомобільного ринку. ЗСА заініціюють також кроки проти кількох інших країн на форумі Світової організації торгівлі. Скарга проти Японії стосуватиметься торгівлі овочами; проти Канади і Европейського союзу — торгівлі молочними продуктами, а проти Австралії — торгівлі шкіряними виробами, що використовуються в автомобільній промисловості.

ГРУПА КОНҐРЕСМЕНІВ І СЕНАТОРІВ з обидвох партій у ЗСА закликала Президента Билла Клінтона до накладення санкцій щодо Росії за надання нею ракетної технології Іранові. Висланого з цього приводу листа до Президента підписали 35 сенаторів і 63 члени Палати Репрезентантів. Автори листа пишуть, що російські передання технології створюють "безпосередню загрозу безпеці З'єднаних Стейтів". Вони також попередили, що Конґрес може заблькувати американську допомогу Росії, якщо вона не перестане допомагати Іранові озброюватися. Росія рішуче відкинула звинувачення авторів згаданого листа.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510.

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

В Пласті росте новий люд

Про те, що таке Пласт та які його завдання, важко розповісти на цьому місці, а все ж таки напередодні XXIII Крайового пластового з'їзду в ЗСА, котрий відбудеться на Союзівці, 25 - 26-го жовтня, треба пригадати українській громаді, хоча б тільки коротко, про той новий люд, що виростав, виростає та в майбутньому ростиме в Пласті.

Пласт, як організація української молоді постав в Україні тому 86 років і в основному базувалась на ідейних засадах та організаційних принципах англійського скавтінґу, котрим надано національного українського змісту. Саме цей український зміст був тим чинником, що впродовж понад вісім десятиліть у різних обставинах воєнних завірюх, постійної боротьби українського народу за своє визволення, підпілля та великого ісходу під час Другої світової війни зберіг цю організацію до сьогоднішних днів. Чи ж не український зміст пластування постійно манив у свої ряди тисячі української молоді, зокрема тих, які опинилися поза кордонами України — у Чехо-Словаччині, Західній Німеччині, Великобританії, Канаді, ЗСА, Австралії та Арґентині?

Пласт — це організація української молоді для патріотичного і всебічного самовиховання, а пластуни-сеніори згуртовані в Пласті з метою допомагати пластовій молоді. Діяльність Українського Пласту є незалежною від будь-яких політично-партійних чи віровизнаневих впливів, — значить, до неї може належати українська молодь, без уваги на політичну чи релігійну приналежність їхніх батьків.

У ЗСА пластові з'єднання почали організуватися вже літом 1948 року під проводом уповноваженого Головної Пластової Старшини Євгена Кульчицького. Правно Пласт оформився в 1951 році, як Пласт Організація Української Молоді, під керівництвом Крайової Пластової Старшини. Пластові станиці засновано у понад 30 містах країни, від Лос Анджелесу до Бостону, де та організація стає найчисленнішою за кількістю членів, бо у 1969 році нараховувала 4,164 особи.

Пласт у ЗСА вів і веде широку виховну діяльність у власних домівках і пластових таборових оселях, з яких найбільша „Вовча тропа" в Іст Четтем, Н.Й. З рядів Пласту в ЗСА вийшов цілий ряд визначних і активних членів української громади та професійного активу Америки — серед них науковці, педагоги, мистці, лікарі та інші професіонали і значна кількість тих, які просто стали позитивними громадянами ЗСА. Коли поглянути з перспективи пройдених років, то Пласт в ЗСА сповнив і досі сповняє свою виховну ролю та дальше намагається ростити той новий люд, так доконче потрібний нашій громаді.

Сьогодні Пласт в ЗСА нараховує 2, 514 членів у 21 станиці, більшість з них — це саме той новий люд, народжений в ЗСА, але вирощений у Пласті на ідеалах трьох головних обов'язків: бути вірним Богові й Україні, помагати іншим, жити за пластовим законом і слухатись пластового проводу. Це ті, що нині стоять в проводі своєї організації та продовжують розпочату в Україні працю їхніх дідів і батьків поза її кордонами. Доказом цього може послужити хоч би і цей, XXIII з черги Крайовий пластовий зїзд, як достовірний живчик існування організації.

Вони — це ті спадкоємці переданого їм вогню завжди палаючої пластової ватри, що збережені пластові скарби ...„щастя, слави і свободи", схоронили і повернули в Україну, де наново знову яскраво загорілася пластова ватра. Ватра, що чаром свого молодечого, житєрадісного та завжди рухомого пластового полум'я повсякчас зогрівало серця тих, що взяли його з собою у життєву мандрівку.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Сергій Чалий, Київ

МЕТА — ПРЕЗИДЕНТСЬКЕ КРІСЛО

Вибори ще за горами, а вже дали про себе знати чимало потенційних кандидатів на президентське крісло: Л. Кучма, П. Лазаренко, Ол. Мороз, Є. Марчук. Хто має найбільші шанси?

Недавно визначив свою позицію ще один потенційний кандидат у президенти — Павло Лазаренко. Заявивши, що він очолить бльок партій центристського спрямування, за ідеологією близький до соціял-демократії, та ставши лідером депутатської групи „Єдність", Лазаренко кинув виклик структурам виконавчої влади, які він сам полишив в середині літа. Вага цього виклику посилюється тим, що на виборчу кампанію Лазаренка, як вважають аналітики, працюватиме потужний інформаційно-пропаґандивний бльок, включно з газетами „Всєукраінскіе Вєдомості", „Дейлі", „Фінансовая Украіна" і деякі інші видання та аналітичні структури, де зібралися не найгірші фахівці своєї справи.

У цій ситуації Адміністрація президента Леоніда Кучми і він сам вдалися до кроків у відповідь, що більше нагадують номенклярутно-кланові „порахунки", ніж акції публічної цивілізованої політики. На членів групи „Єдність", за повідомленнями преси, почала чинити тиск виконавча влада. Тим членам групи, діяльність котрих тим чи іншим чином пов'язана з виконанням адміністративних функцій, було запропоновано негайно полишити лави „Єдности". Відтак 11 депутатів терміново „роз'єдналися" з групою „Єдність". П. Лазаренко публічно сказав, що кілька депутатів підходили до нього з вибаченнями, говорили про тиск з боку влади, про те, що змушені йти на цей крок, усвідомлюючи його неетичність.

Сам Президент Кучма на летовищі Бориспіль після повернення з вакацій дуже гостро висловився на адресу П. Лазаренка, неґативно оцінивши політичну активність останнього і його обрання лідером депутатської групи „Єдність". Можна цілком умотивовано очікувати ближчим часом випадків на адресу, умовно кажучи, „пролазаренківської" преси з боку преси, яка традиційно вважається „пропрозидентською".

Паралельно з цим тліє давня суперечність між Леонідом Кучмою та іншим можливим кандидатом на президентських виборах — головою Верховної Ради Олександром Морозом, а на додачу бурхливо розвивається конфлікт між впливовими особами з президентського оточення і концерном „Денді" та впливовою газетою „Київські Відомості", одним із засновників якої є „Денді", в якому на боці „Київських Відомостей" та „Денді" виступають Вячеслав Чорновіл та ще один потенційний кандидат на президентську посаду — Євген Марчук.

Що стосується О. Мороза, та його конфлікт з Л. Кучмою має відчутне ідеологічне підґрунтя і зводиться до заперечення західньої, на думку Мороза, орієнтації України. А от боротьба Адміністрації Л. Кучми як з П. Лазаренком, так і з концерном „Денді" та політиками, що його підтримують, має зовсім інший сенс. Йдеться про протистояння між фінансово-промисловими угрупованнями. І цілком зрозуміло, що опоненти президента широко і вміло використовують у своїх цілях гасла боротьби з корупцією в середовищі виконавчої влади та недопущення утисків приватного підприємництва. Іншими словами, ці опоненти президентської адмінстрації прагнуть виглядати значно більш ринковими і поступовими, ніж Президент Л. Кучма і його група. Оскільки ж на їхньому боці — потужні професійні засоби масової інформації, то їм це значною мірою вдається.

У ситуації, що склалася, цілком імовірним здається тактичний бльок можливих кандидатів у президенти — „ринковиків" та політичних сил, що підтримують їх — для протистояння діям президентської адміністрації. Принаймні, тим діям, що потрактовуються опонентами Л. Кучми як порушення правил політичної гри та принципів вільного ринку. Слід сказати, що дії певних структур виконавчої влади, наприклад, виснажливі багатомісячні перевірки діяльности опозиційних мас-медія чи відверті „наїзди" на ті фінансові структури, що конкурують зі структурами, з надр яких вийшли впливові урядовці, сприяють виникненню такого бльоку. А це, з одного боку, зруйнує плян, що існує в надрах президентської адміністрації — розіграти майбутні президентські вибори як боротьбу „демократів" проти „червоних", з іншого — максимально загострюватиме передвиборчу кампанію вже на початкових етапах її розгортання.

Надія Світлична

Український Музей відзначає 50-річчя акції „Вісла"

Відвідувачі Українського Музею в Ню Йорку певно пам'ятають багатолюдне відкриття у вересні ц.р. виставки народного мистецтва с. Угринів на Сокальщині — однієї з жертв акції „Вісла", 50-річчя якої зараз широко відзначають.

12-го жовтня 1997 року Український Музей влаштував у серії наукових доповідей з української культури виступ етнолога з Києва Валентини Борисенко на тему „Вивчаймо Холмщину і Підляшшя", що ораганічно продовжувало відзначення сумного 50-річчя. Водночас цей виступ, збагачений прозірками і відеозаписом, був презентацією історико-етнографічного дослідження „Холмщина і Підляшшя" — соборного видання, що об'єднало мистецтвознавців, істориків, краєзнавців з України і Польщі (18 авторів).

Ініціяторами й спонзорами багатоілюстрованого дослідження, яке вийшло цього року в Києві, є подружжя Наталія й Іван Даниленки з-під Філядельфії, відомі своїм меценатством і в Україні, і в діяспорі. Н. Даниленко, крім того, виконувала нелегку функцію — була координатором під час підготови цього видання.

Поштовхом для задуму такого дослідження було, можливо, таке повідомлення з 'Енциклопедії українознавства': „З жодній іншій частині українських земель, які опинилися по Першій світовій війні під Польщею, не був польський тиск такий сильний, як на Холмщині і Підляшші".

Це теоретичне повідомлення було кількакратно посилене особистим враженням Н. Даниленко від побаченого на тих землях. „Від багатьох українських сіл, — пише вона в передмові до книжки, — залишилися тільки зарослі лопухами фундаменти хат, понівечені сади й спалені церкви".

Але й у тому сплюндраованому краї лишався український дух, закодований у прізвищах та іменах, у географічних назвах, у різних атрибутах матеріяльної й духової культури.

Протягом останнього сторіччя етнореґіональні дослідження культури і звичаїв українців мають помітний поступ. Але Холмщина і Підляшшя дотепер не були об'єктом наукових досліджень, а наслідки акції „Вісла" (виселення українців з цих і сусідніх реґіонів), здавалося, назавжди перекрили дорогу для таких досліджень.

Праця великого колективу, створеного зусиллями головно Н. Даниленко і В. Борисенко, значною мірою заповнила цю прогалину. Моноґрафія „Холмщина і Підляшшя" розкриває історичну та лінґвістичну характеристику краю, його матеріяльну й духову культуру, усну народну творчість із зразками фольклору.

Відповідальний редактор Валетнина Борисенко — фахівець з питань матеріяльної та духової культури українців, завідувачка катедрою етнології та краєзнавства Київського університету ім. Тараса Шевченка. У вступ-

(Закінчення на стор. 3)

Селяни з с. Заболоття на Підляшші (1919 р.).

Олександер Серафин

Вільна торгівля — предмет дебат у Конґресі

В середині вересня ц.р. президент Билл Клінтон звернувся до Конґресу з вимогою надати йому уповноваження схвалювати або відкидати, без поправок, будь-яку торговельну угоду, яку Адміністрація представить Конґресові. Президент мав таке уповноваження в минулому, але воно вигасло три роки тому. Спроби відновити його у 1995 і 1996 роках не мали успіху.

Адміністрація висуває численні економічні і політичні арґументи, які посилюють її становище: мовляв, вона не може чекати довше на рішення Конґресу. Без такого запевнення країни світу не бажають вести торговельні переговори з Вашінґтоном, тому що вони застрягають, мов у болото, під час дебат у Конґресі, під впливом різних груп, які хочуть підпорядкувати той договір власним інтересам.

Американці люблять низькі ціни і широкий вибір товарів, які звичайно є вислідом вільної торгівлі, але вони вважають, що інші країни мають більші користі з вільної тогрівлі, ніж ЗСА.

Дійсність, одначе, є така що торговельна угода з Канадою і Мехіко (НАФТА) є менш популярна тепер, ніж вона була в 1993 році, коли її затвердив Конґрес. Вона стала символом договорів, який, на думку багатьох, означає втрату добрих місць праці, навіть під час активного зросту американської економіки.

Недавнє опитування Ен-Бі-Сі і „Волл Стріл Джорнал" засвідчило, що 61 відс. громадян є проти надання Президентові Клінтонові уповноважень підписувати угоди в ділянці вільної торгівлі.

Дискусія над впливом вільної торгівлі на економіку країни зводиться до філософії торговельних домовлень. Прихильники і противники вільної торгівлі покликаються, наприклад, на угоду НАФТА. Вивчення цієї угоди дало протилежні висновки — залежно від того, хто це вивчення фінансував. Багато економістів переконані, що НАФТА має менше значення для американських працівників, ніж її прихильники і противники передбачали.

Згідно з дослідженням Каліфорнійського університету, ЗСА скористалися тільки з 2,990 робочих місць, але НАФТА спричинила більші зміни — неґативні і позитивні — у специфічних промисловостях.

Навіть Адміністрація тепер погоджується, що вона значно перебільшила її користі в 1993 році. Студія, яку Адміністрація переслала Конґресові в липні, стверджує, що підвищені експорти до Мехіко запевнять від 90,000 до 160,000 робочих місць в ЗСА, наслідком цього договору. В економіці, яка створила 11 мільйонів місць праці протягом минулих чотирьох років, це мало значить. Постає запитання: чи НАФТА є добрим прикладом, який варто брати до уваги в дискусії над вільною торгівлею?

Робітничі юнії і організації за збереження довкілля побоюються, що торговельні угоди, підписані на скору руку, можуть пошкодити американським працівникам. Вони нарікають, що американський працівник не є конкуренційний з працівниками країн, що розвиваються, де платні менші і стандарти стосовно довкілля менш обов'язуючі. Вони бажають додати до уповноважень для президента точку, яка вимагала б від американських торговельних партнерів підвищити платні їхніх працівників і більше подбати про довкілля. Проте чи Америка може змусити інші країни підписувати торговельні угоди з вимогами підвищення платні своїм працівникам і також щодо довкілля?

Республіканці ідеологічно є проти таких провізій. Вони вважають, що Уряд не повинен диктувати заробітків ані в ЗСА, ані за кордоном. Стосовно довкілля, то вони пропонують розв'язувати це окремим договором.

А демократи, навіть в менш контроверсійних часах, були проти надання Президентові уповноважень підписувати торговельні угоди. Коли в 1990 році була подібна дебата, менш ніж 100 їхніх репрезентантів в Конґресі голосувало за.

З огляду на теперішній добрий економічний ріст, Америка перебуває у сприятливій ситуації щодо переговорів зі своїми торговельними партнерами. Тому що американські тарифи є найнижчі в світі, нові торговельні угоди корисні для ЗСА. Середні американські тарифи становлять 3 відс., в Чіле, Бразілії і Арґентині, наприклад, — між 10 і 12 відс.

Американська торгова палата вважає, що ЗСА тратить продаж і місця праці кожного дня. Тому що Конґрес не має відповідних уповноважень, інші країни знижуть свої тарифи двобічно. Остання угода Канади і Чіле дала канадським експортерам 11-відсоткову перевагу у витратах виробництва над американськими фірмами.

Отже, справа надання Президентові Клінтонові уповноважень вести торговельні переговори буде однією з найбільших дебат Конґресу цієї осени.

Петро Кононенко, Київ

З Україною в серці

I

Відвідання шкіл українознавства ЗСА та участь у праці семінару викладачів українознавчих дисциплін, що його проводить Шкільна Рада при УККА для педагогів ЗСА і Канади, збігся для мене з часом підготови до 2-го Світового форуму українства 21-23-го серпня цього року в Києві.

З формального боку — ці події і прямо не пов'язані, і неспівмірні. Та насправді між ними виявився глибинний органічний зв'язок.

Перший форум світового українства проходив у час, коли понад усе була ідея всеукраїнської єдности як передумови творення України соборною, суверенною, рівноправною державою. Другий проходив за інших умов: прийнято Акт про незалежність, Конституцію України; як державу її визнало понад 150 держав світу та прийнято до важливих европейських і міжнародних структур. На рівні ООН, урядів ЗСА, Великої Британії, Німеччини, Росії, Китаю усвідомлено, що саме геополітичне розташування України визначає її особливу ролю в характері розвитку світової цивілізації та культури.

А це означає: українство і в Україні, і в 64 країнах плянети, де воно є активним чинником творення метеріяльної й духової культури, — має, з одного боку, піднести рівень розвитку та добробуту народу в Україні до світових стандартів (бо без цього навіть найкращі ідеї та пляни не будуть здійснені); а з другого — усвідомити свою історичну місію як нації, держави, культури, що є і самодостатніми, і спорідненими гуманістичною метою та переспективою з усіма іншими народами та культурами. А це означає, що і вся Україна, і кожен українець за її межами усвідомлюватимуть, що є активними носіями благородної місії.

— Саме співвідносно з цими історично визначеними завданнями, — зазначає голова Шкільної Ради проф. Євген Федоренко, — ми й будуємо свою життєдіяльність. Ось подивіться, на яких підвалинах тримається наша школа загалом, навчальна програма зокрема.

Читаю у „Напрямних української виховної системи": „Українець, народжений поза межами України, в духовному й етнічному аспектах є в першу чергу українцем, історично пов'язаним із країною своїх предків.

Як рівноправний громадянин країни поселення його батьків в ім'я загальнолюдської справедливости і в обороні гідности людини, він докладе всіх зусиль, щоб український нарід мав змогу свобідно розвиватися на своїх рідних землях у своїй власній державі. Щоб допомогти України, він докладе всіх зусиль, щоб зберегти спільною українську національно-етнічну субстанцію поза межами України".

Шлях досягнення мети? Формування поколінь українців, яких би „характеризували такі прикмети: любов до материнської української мови й культурних надбань; пошана й толеранція поглядів усіх українців, що служать українській національній справі, — а також плекання гуманістичного (світського і церковного) світогляду та пошана до культури країни свого поселення".

— Пригадую низку документів, — продовжує розмову Є. Федоренко. — Одні з них, ухвалені Колеґією Міністерства Освіти (міністр акад. М. Згуровський), у тому числі й про введення українознавства в систему освіти — головного управління освіти м. Києва (начальник управління Б. Жебровський), відбивають найголовніші сучасні тенденції. Але маємо й ті, що є інерцією вчорашнього. У тому числі проєкти Академії педагогічних наук, її програма розвитку освіти на межі XX-XXI століть. У них свідомо обійдено навіть поняття „національна система освіти" і „національна етнопедагогіка". Посібник „нетрадиційних методів навчання", виданий „тврочою спілкою вчителів", у якому державну українську мову пропонується вивчати на прикладі „героїчних хлопчиків"... Тарзана і Мауглі; посібник-практикум зі „світової історії" для старших клясів, рецензований поборником „інтернаціоналізму" А. Трубайчуком, у якому перераховані й освітлені події XX ст. та держави: ЗСА, Велика Британія, Бельгія, Італія, Німеччина, Росія і Японія, — але навіть не згадано України. Ніби не на її теренах відбувалися події Першої і Другої світових воєн, геноциди і голодомори, внаслідок який Україна втратила або не народила щонайменше 80 мільйонів людей і тому не змогла вийти на широкі магістралі історії й людства...

Продовження буде

60-ліття подружнього життя

21-го вересня ц. р. Стефан і Катерина Геремеш обходили 60-річний ювілей свого подружнього життя. Стефан і Катерина вінчалися 21-го вересня 1937 року у селі Ступниця, Україна, в католицькій церкві. Стефан народився в родині старих емігрантів тут, в Америці, Фінісвіллі, Па., тут охрещений в католицькій церкві. 1922 року родичі виїжджають Повернувшись з війни, старався забрати жінку і дитину, але більшовики все відмовляли. Так Стефан вирішив поїхати сам і вперше за 22 роки побачив свою дочку. Вона вже була заручена. Зробив басько весілля і поблагословив її до шлюбу. П'ять місяців пройшло, поки забрав жінку із собою. Не було легко, і обоє разом приїхали до Фінісвіллу,

На світлині Стефан і Катерина Геремеш.

до краю, беруть малого 6-річного хлопчину і молодшу сестру Марію. У 1936 році польський уряд покликав Стефана до війська. Коли він показав метрику, що є чужоземець, тоді польські власті наказали брати польське громадянство або виїхати до Америки. Так і сталося. 24-го лютого 1938 року Стефан виїжджає до Америки, залишає молоденьку жінку, три місяці вагітну. Через війну не міг забрати жінку і дитину, бо в 1941 році і Стефана забрали до американського війська. Тоді брали на один рік. А відтак вибухла війна, і потрапив до Гаваї Пацифік, де перебув до 1945 року.

Па. Тут начинають нове життя. У 1961 році народився їм син Стефан. Обоє працювали — Стефан у гумовій фабриці (Фарістон) 33 роки, а також був президентом в українському клюбі через 18 років. Катерина працювала у фабриці, а також у шпиталі. Як вийшли на пенсію, виїхали на Флориду, до Спрінг Гилл, де живуть уже 15 років, є парафіянами української католицької церкви. Стефан і Катерина мають в Україні дочку Ірину з чоловіком Романом, троє внуків і 2 правнуків. На Флориді мають сина Стефана і невістку Монік.

Н. Н.

Джим МекҐріві підтримує допомогу Україні

Джим МекҐріві написав листи до провідних членів підкомісії закордонних дій в комісії апропріацій Палати Репрезентантів ЗСА, в яких він висловлює підтримку допомоги Україні в сумі 225 мільйонів від ЗСА. Лист написаний до конгресмена Санні Келегена, голови підкомісії закордонних дій, який опонує проєктові помочі Україні в сумі 225 мільйонів і хоче знизити цю суму. Від Келеґена, республіканця з Алябами, залежить остаточне рішення в тій справі.

МекҐріві також написав до Ненсі Пелозі, Бенджаміна Ґілмана і Лі Гемілтона, які є ключеві рішальні члени Палати Репрезентантів. Джим МекҐріві, стейтовий сенатор з Ню Джерзі, посадник міста Вудбридж, є кандидатом від Демократичної партії на губернатора Ню Джерзі. Він змагається проти теперішнього губернатора Ню Джерзі Крістіни Вітман.

В листах до членів підкомісії він пише: „Я до Вас апелюю підтримувати допомогу Україні в сумі 225 мільйонів долярів, яку вже затвердив Сенат ЗСА. Ця допомога є пропонована в законопроєкті закордонної допомоги на 1998 рік. Це рішення є корисне для Америки.

Україна, новопостала країна, показала під час останніх шести років спроможність і бажання адаптуватися до нових подій і можливостей. Україна погодилася зліквідувати і перенести ядерну зброю з її території, на прохання Америки. Це було важливе для безпеки Америки. В додатку, Україна прийняла конституцію, яка гарантує приватну власність і законність. Україна запровадила власну валюту — гривню, яка є стабільною.

Продовження фінансової допомоги з Америки в цей час є дуже потрібне, щоб підтримувати процес приватизації, стабілізацію економії України і облегшити закордонні інвестиції, спеціяльно з Америки.

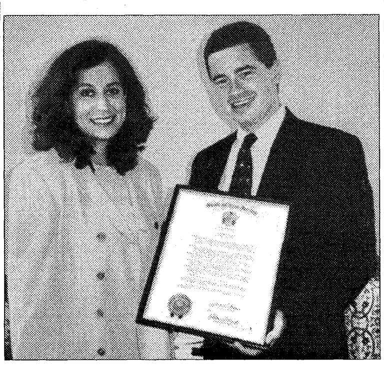
З тих причин Сенат ЗСА затвердив допомогу Україні на 1998 рік в сумі 225 мільйонів долярів. Це — відносно мала інвестиція, щоб втримати стабільність в регіоні східної Европи і сприяти бізнесовим інвестиціям з Америки".

Вже кілька місяців в Конгресі Америки йдуть дискусії про висоту суми допомоги Україні в 1998 році. Члени уряду, які є демократи, переважно підтримують допомогу в сумі 225 млн. дол., так як в попередніх роках, а члени, які є республіканці, натискають, щоб цю суму зменшити. В додатку республіканці хочуть поставити певні умови перед тим, як виплатять допомогу.

Президент Билл Клінтон запропонував 225 млн. дол. для України і його в тому підтримав Сенат. В Палаті Репрезентантів колоди кидає Келеґен. Ця боротьба має політичний характер, в якій є спір між демократами і республіканцями. Але це трапляється не завжди. Наприклад, у Сенаті сенатор Мич МекКоннел, республіканець, голова сенатської Підкомісії Закордонних Дій виявив велику приязнь до України, і завдяки його старанням Сенат підтримав пропозицію допомоги України на повну суму 225 мільйонів.

Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АГРУ) і інші групи української громади вже кілька разів цього року зверталися до чільних членів підкомісій з проханням підтримати допомогу Україні в повній сумі 225 млн. дол. Застосовано висилку десятків листів, факсів, телефонічні розмови і особисті відвідини в цій справі.

Речник АГРУ Володимир Боднар сказав: „Тепер найважніша справа для нашої діяспори є переконати наших законодавців і членів уряду продовжувати допомогу Україні. Ми, зі своєї позиції виборців, маємо великий вплив на рішення наших законодавців. Тому ми повинні робити так, як зробив пан МекҐріві — ми повинні писати листи і підтримувати допомогу Україні". За інформацією прошу звертатися до: АГРУ — Americans for Human Rights in Ukraine (AHRU) 43 Midland Place, Newark, NJ 07106; tel. (201) 373-9729; fax (201) 373-4755.

На світлині зліва направо: Дора Ліо, Джім МекҐріві.

Український...

(Закінчення зі стор. 2)

ній статті доктор В. Борисенко вказує, що це дослідження є першою спробою узагальнити проблеми історії та народної культури українців Холмщини і Підляшшя кінця XIX — початку XX ст., і пише: „Залишки старожитностей свідчать про дуже давні етнічні особливості нашої культури на західних порубіжних землях. Складна історична доля порубіжжя накладала свій відбиток і на функціонування та розвиток культури й побуту населення. Очевидно, наступним може стати спільне польсько-українське дослідження культури порубіжжя, що дасть цікаві наукові результати".

Виступаючи в Українському Музеї, В. Борисенко теж говорила про необхідність дальших досліджень Північного Підляшшя, де українське населення живе компактно в Більському повіті, коло Білостоку й Білої, розмовляє українською мовою, навіть не усвідомлюючи цього, бо люди не знають самі, хто вони є. Називають себе білорусами, хоч білоруської мови не знають, кажуть, що розмовляють „по-нашому", „по-своєму", „похохляцьки", називають себе людьми прикордоння.

Виступ В. Борисенко і загальна атмосфера в Українському Музеї під час цієї імпрези сприяли емоційному сприйняттю матеріялу, зумовили спонтанну бесіду. 93-річна п. Бояр була не єдиною, що говорила крізь сльози. Своїми спогадами або міркуваннями про ситуацію в Холмщині і Підляшші поділилися не тільки вихідці з тих околиць (як, скажімо, В. Вишневський із с. Орля на Північному Підляшші), а й сторонні люди, що перейнялися віковими кривдами того краю. Говорили, зокрема, про необхідність дальшого вивчення Холмщини і Підляшшя, про потребу створити товариство холмщаків, про певну інертність громади тощо.

Крім доповіді в Українському Музеї в Ню Йорку, В. Борисенко має намір розповісти про роботу над книжкою „Холмщина і Підляшшя" деяким українським громадам у ЗСА і Канаді. Бажаючі змогли придбати книжку „Холмщина і Підляшшя" з численними чорно-білими і кольоровими ілюстраціями, видану ц. р. в Києві.

Варто нагадати, що в Українському Музеї триває виставка „Збереження спадщини: село Угринів на Сокальщині", тематично тісно пов'язана з дослідженням „Холмщина і Підляшшя".

Боснійські...

(Закінчення зі стор. 1)

схвалити проєкт продовження в часі американської місії в Боснії.

Але є й підстави вважати мусульманські військові приготування таки поважною проблемою. „Ню Йорк Таймс" з цього приводу пише, що російські генерали показали боснійським сербам зроблені розвідкою НАТО таємні фотографії вишкільних таборів мусульманської армії і остерегли, що боснійським сербам загрожує воєнна катастрофа. У цьому випадку до неї мали б досить безпосереднє відношення ЗСА. Річ у тому, що після розпаду югославської федерації боснійські серби були озброєні набагато краще, ніж мусульмани, тому Вашінгтон вирішив відновити військову рівновагу між ворогуючими сторонами, і тому передав для мусулман чимало гармат, танків та броневиків.

Загальну ситуацію ускладнює та обставина, що у той самий час, коли мусулмани створюють сильну армію, в рядах боснійських сербів панують політичні незгоди і чвари, а на збройні сили бракує грошей, тому з них втікають вояки. Це також в якійсь мірі заохочує мусулман до нових збройних авантюр.

Генерала...

(Закінчення зі стор. 1)

має в забутті ім'я видатного українця, котрого приймали і шанували американські президенти Джімі Картер та Роналд Реган, президенти, прем'єри, королі і королеви багатьох країн світу, в тому числі й офіційний Пекін. А в київському видавництві „Дніпро" вже понад п'ять років лежить без руху книга, написана людиною, яка є гордістю українського народу — книга спогадів П. Григоренка. Українські власті не можуть знайти гроші на її видання.

НЕ ГОЛОВА, А ЧЛЕН

У репортажі про наради Екзекутиви УАКР („Свобода" з 29-го серпня ц. р.) сказано, що Михайло Нич був обраний головою Громадського комітету у Філядельфії для відзначення 6-ої річниці незалежности України. Насправді М. Нич був членом згаданого комітету. — **Ред.**

Українська громада в Чикаґо відзначила 6-ту річницю незалежности України

У неділю, 24-го серпня ц.р. в церкві св. Архистратига Михаїла відслужено Св. Літургію, яку відправив парох о. крилошанин Іван Кмеч.

Після Богослуження українська громада з Осередком СУМ ім. Крут відсвяткувала у церковній залі шосту річницю проголошення Української самостійної соборної незалежної держави.

Свято відкрив заступник голови Осередку Григорій Чомко, привітавши присутніх на залі. Окремо привітав гостю з Австралії Лесю Зублюк та побажав всьому українському народові многих літ, а всі присутні це відспівали. Відтак Г. Чомко попросив до святочної доповіді Олексу Зраду.

„Відзначаючи шості світлі роковини відновлення незалежної державности, — сказав доповідач, — утвердженої завзятою боротьбою й священною кров'ю найкращих синів і дочок нашого народу, ми схиляємося перед пам'яттю про тих, які на протязі нашої української історії склали свої буйні голови на полі бою за волю України".

Документально відсвіжилися в народній пам'яті події 1918-19-го років, Четвертого Універсалу, проголошення Карпатської України і створення Українського Державного Правління у Львові 30-го червня 1941 року, віднова ідеї та чину української державности, патріотів УВО, ОУН та вояків УПА. Кожний уважний спостерігач бачить, як наше внутрішньополітичне життя все більше ускладнюється. В Україні розбудовуються організації і партії та постає неясність щодо їхніх політичних позицій, а натомість комуністи, соціялісти та інші їм подібні соціялістичних поглядів об'єднуються, приготовляються до виборів Верховної Ради України, що мають відбутися у березні 1998 року. В цьому нас переконав світлий ранок 28-го червня 1996 року, коли за вельми складних політичних, економічних обставин було прийнято Конституцію України, але комуністи спротивилися проти Конституції і навіть не присягнули на вірність Україні.

Не зважаючи на прийняту Конституцію незалежної України, попереду ще довготривала боротьба за утвердження української незалежної держави, за виховання почуттів національної гідности й свідомости в кожного українця.

О. Зрада закінчив доповідь словами Тараса Шевченка: „Свою Україну любіть", після доповіді попросив до слова голову 84-го Відділу Союзу Українок Америки Марію Дорожинську, котра відчитала вірш Михайла Лотоцького „Мова".

На закінчення О. Зрада запросив гостю з Аделаїди, Австралія, учительку Лесю Зублюк поділитися з присутніми про життя українців в Австралії.

Гостя розповіла про життя нашої громади в місті Аделаїді, де створені політичні, суспільно-громадські, церковні та молодечі організації СУМ і Пласт, а також є українські хори та Школа Українознавства.

С. Зрада подякував усім учасникам, а головно Лесі Зублюк за цікаві інформації про життя українців в Австралії. Всі відспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Після цього наші господині частували нас смачним обідом, за що їм належиться велика подяка.

О. З.

ПОДІЇ

ВЕЧІР „1947 РІК"

Ню Йорк. — Місцевий Літературно-Мистецький Клюб та Об'єднання Українців Закерзоння в Торонто влаштовують вечір п. з. „1947 рік", який відбудеться у п'ятницю, 24-го жовтня, в галерія „Маяна", 136 Друга аве. в Ню Йорку, 4-ий поверх. У програмі — нарис „Нога порога рідного шукає" Уляни Любович та стаття „Тріяда: геноцид-суд-реституція", автор — Михайло Дзвінка. Буде показаний відеофільм з польського телебачення. Початок о год. 7-ій вечора.

ОБГОВОРЕННЯ ПОДІЙ II ФОРУМУ УКРАЇНЦІВ

Ньюарк, Н. Дж. — Комітет Допомоги Україні, Приятелі Руху Північного Ню Джерзі влаштовують зустріч для обговорення подій Другого всесвітнього форуму українців у Києві. Доповідатимуть: інж. В. Володюк та д-р Є. Федоренко. Після доповідей — запитання і дискусія. Зустріч відбудеться у п'ятницю, 24-го жовтня, в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сенфорд аве. в Ньюарку. Початок о год. 7:30 вечора. Паркувальна площа буде під охороною.

У ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ відходу на вічну ватру невіджалуваного МУЖА

св. п.
ЯРОСЛАВА ДМИТРА РУБЛЯ
(РУДОГО РОБА)

будуть відправлені
БОГОСЛУЖЕННЯ
24-го жовтня 1997 р. в таких церквах:

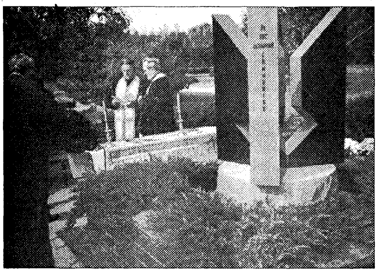
української католицької катедрі в Івано-Франківському;
української католицької катедрі св. Юра у Львові;
монастирі у Крехові;
церкві св. Юра в Ню Йорку.

Рідних, приятелів та знайомих просимо лучитися з нами молитвами за спокій душі покійного.

Дружина — ЯРОСЛАВА ПЕТРОНЕЛЛЯ РУБЕЛЬ

Громада Трентону відновила пам'ятник

Тисячоліття християнства в Україні, 1988 рік. Десять років добігає, як в Трентон, столиці Ню Джерзі, був зорганізований Комітет для відзначення тисячоліття християнства в Україні. В 1987 році запляновано в пам'ять посадити сад з пам'ятником посередині у виді тризуба. Проєкт д-ра Омеляна Коцопея з трьох мармурових брил з написом. Дивитись з боків — має вигляд тризуба, що стоїть посередині площі на підвищенні, навкруги цементова площа, декораційні кущі і гарні дерева, що їх уфундували місцеві організації. Чотири лавки,

Фраґмент із святкувань біля пам'ятника.

закупили місцеві церковні громади по тисячу долярів.

Ідея цього виїмкового відзначення вийшла від молодого покоління і вони вели розмову про дозвіл з управою містечка Гемилтон, Н. Дж., щоб цей пам'ятник поставити в Парку ветеранів. Леся Мартиненко-Косовська, яка здобула диплом архітекта в Роджерс коледжі, представила цілий плян і ми одержали дозвіл виконати проєкт, що мав коштувати 25,000 дол. Трентонська громада і околиці склала суму на час і залишилось в касі 546 дол. Все було гарно. Відправи, посвячення, настрій був святочний.

Та сталось нещастя. Вандалізм молоді, а може тризуб комусь колов очі, за декілька років звалено пам'ятник і одна частина мармуру перебилась, а друга надщербилась. Залишилась одна ціла. В касі 546 дол., за котрі не можна зробити направу. Комітет тисячоліття не ліквідувався, а мав декілька разі сходини. Були спроби зі збіркою фондів на віднову. Отець Іван Фатенко скликав комітет і рішено ставити новий мармур, той самий проєкт, адже сьогодні вже великі держави рахуються з тризубом. Звернення до церковних громад, щоб зложили по 500 дол., було успішне. Декілька членів комітету склали додатково по 100 дол., а професіоналісти по 200 дол. Організації: ОДУМ — 531,59 дол. і 245-ий Відділ УНСоюзу 100 дол. Кошт проєкту — 5,080 дол. Виконавцеві проєкту виплачено згідно з контрактом. Комітет взяв позичку 600 дол.

В неділю, 13-го жовтня 1996 року, день перед Покровою зібралась святочна громада з священиками: о. мітрат Богдан Железківський, Українська Православна Церква св. Тройці, о. І. Фатенко, Українська Православна Церква св. Юрія Переможця з Ярдвіллу, Н. Дж., о. Василь Харук з української католицької церкви св. Йосафата і проповідник Микола Дерека від першої української евангельської баптистської церкви, котрі після посвячення сказав до зібраної громади, що камінь говорить про віки життя в минулому.

Майстер, що установив пам'ятник, сказав, що роками ніхто не звалить. Дай, Боже, щоб так було. В шосту річницю вільної України під зарядом Українсько-Американських Ветеранів, Станиця ч. 25, відбулось свято 23-го серпня ц. р. коло цього пам'ятника з українською громадою і посадником Раферті.

М. Мартиненко

Відкриття військового цвинтаря

В неділю, 5-го жовтня ц. р., заходами Відділу Товариства Вояків УПА в Чикаго, посвячено на цвинтарі парафії св. Андрія в Блумінґдейлі, Ілл., площу, призначену на воєнний цвинтар.

Акту посвячення доконали: отець настоятель парафії св. Андрія Микола Боднрчук та о. крилошанин Іван Кротець, настоятель парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаго. Обидва душпастирі винесли признання за відкриття військового цвинтаря.

Співав церковний хор парафії св. Андрія під батутою д-ра Василя Трухлого. У посвяченні площі взяли участь церковні хоругви та прапор Відділу Товариства Вояків УПА.

Вояцький цвинтар присвячений для вояків усіх українських армій та різних військових формацій, як рівнож для членів ОУН, які воювали за волю України.

За інформаціями в справі військового цвинтаря слід звертатися до голови цвинтарної комісії Юрія Демченка на число телефону: (847) 394-1747.

Степан Ґоляш

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — „Стейт Бритон" СК 0:0

В неділю, 28-го вересня футбольна дружина „Крилаті" Йонкерс відбула свої другі змагання за чемпіонат ІІ-ої дивізії „Істерн Дистрикт Сакер Ліґ", які закінчила „сухим" вислідом 0:0. Цю свою першу точку сезону наші футболісти здобули з сильним суперником, французьким клюбом, який в минулому сезоні боровся за золоту нагороду, але закінчив на 3-му місці в дивізії. Звітова зустріч пройшла на вищому рівні, в якій футболісти обидвох дружин показали гарну, швидку й технічну гру. Єдиним браком були голі, що їх не пощастило здобути „снайперам" обидвох нападів. Вправді вони створили ряд критичних моментів під воротами, але чіткі дії оборонців і воротарів зуміли втримати свої твердині непорушними. Остаточно ремісовий вислід тієї зустрічі треба вважати справедливим для обидвох дружин. На відзначення заслужив теж суддя цих змагань, що провадив грою енергійно й чітко, не допускаючи жодних помилок.

УСК Ню Йорк — Ню Йорк „Динамо" СК 3:3

Чергові футбольні змагання за чемпіонат ІІ-ої дивізії „Космополітальної Сакер Ліґ" Ню Йорку, що відбулися в неділю, 28-го вересня, перша дружина УСК закінчила ремісовим вислідом 3:3. В звітовій зустрічі фортуна мінялася кількакратно. Вже в 3-ій хвилині наш снайпер Розафіо здобув ведення 1:0, але в 10-ій хвилині альбанці провели швидку контратаку, в часі якої наш оборонець Сандро, помилково посилаючи м'яч воротареві, вмістив його в сітку власних воріт — 1:1. Кілька хвилин пізніше суперники здобули ведення 2:1, але ще перед перервою Мекензі вирівняв для УСК — 2:2.

Після відпочинку гра проходила гостро й завзято, і в 65-й хвилині Фарія здобув для УСК ведення 3:2. Наприкінці зустрічі „Динамо" зуміло вирівняти вислід 3:3, використавши помилку нашого воротаря, який химерно діяв на протязі цих змагань. Резервова дружина УСК перемогла резерву „Динамо" високим вислідом — 5:1.

УСВТ „Ч. Січ" — Іст Орандж „Мастерс" СК 1:3

В цих змаганнях за чемпіонат „Еліт" дивізії „Гарден Стейт Сакер Ліґ", що пройшли в неділю, 28-го вересня, в Юньйон, „січовики", вдруге за порядком, зазнали поразки ідентичним вислідом 1:3. Сильна й дуже швидка дружина ґаїтян мала ініціятиву в грі і вповні використала можливості до здобуття ґолів. До перерви суперники вели 2:1, єдиного ґоля для „Ч. Січі" здобув Сергіїв з гарної акції новонабутого бразилійського українця — Євгена Ґулевича. Після відпочинку гості міцно тримали ініціятиву і зуміли здобути свого 3-го ґоля зустрічі. „Січовики" створили кілька добрих нагод, але Сергіїв, Ґулевич і Телеріко перестрілили ворота ґаїтян.

О. Т.

Успішні виступи студентів України на Універсіяді–97

Наприкінці серпня закінчилися традиційні Всесвітні студентські ігри, які пройшли на Сицилії. Студентська репрезентація України цим разом закінчила на другому місці в підсумковій табелі ігор, випередивши сильні й чисельні збірні Японії, Росії і Китаю.

В останніх днях Універсіяди-97 золоті медалі здобули Світлана Бондаренко — плавачка на 100-метрівці грудним стилем — 1.10,02, Денис Силантьєв — плавак на 100 м. метеликом — 53,73 сек., Світлана Говорова (потрійний стрибок) — 14,23 м., Юрій Білоног (штовхання ядра) — 20,34 м.

Кінцевий показник тебелі ігор Універсіяди-97 (чолова п'ятка країн):

	Золоті	Срібні	Бронзові
ЗСА	20	19	22
Україна	17	6	4
Японія	14	8	11
Росія	10	14	10
Китай	10	9	7

Успішний виступ студентської репрезентації України підтверджує факт, що спорт в Україні має надійні резерви і таким чином може надіятися на успішні виступи в майбутніх Олімпіядах та на чемпіонатах світу.

Виявляють свій патріотизм до України

Наші читачі, мабуть, пригадують братів Віталія і Володимира Кличків, про яких ми свого часу згадували як чемпіонів світу і Олімпіяди в боксі. Віталій — дворазовий чемпіон світу в так зв. „кікбоксі" серед аматорів, чотириразовий — серед професіоналів та перший чемпіон Всесвітньої Олімпіяди серед військовослужбовців (Рим, Італія); Володимир — чемпіон Олімпіяди в Атланті серед боксерів у надважкій вазі.

В сучасності обидва брати виступають на контрактах спортового клюбу „Юніверсум бокс промоушен", який має осідок в Гамбурґу, Німеччина. За минуле півріччя обидва Клички відбули 10 „рейтінґових" боїв, у яких здобули перемоги.

Головним їх промотором є Клявс Пітер Коль, менеджером Пітер Ганратс. Недавно вони відбули пресову конференцію, в часі якої К. Коль, між іншим, відзначив „Віталій і Володимир Клички є з найліпших представників своєї нації. На запит поодиноких репортерів самих братів Кличків, чи вони не задумують взяти німецьке громадянство, обидва категорично заявили „Ні за яких обставин! Ми є і будемо дальше громадянами України" і на рінгу представлятимуть її та вище названий міжнародний боксерський клюб. Згідно із сучасними правилами, брати Клички не зможуть виступати на Олімпіядах, одначе К. П. Коль не виключає цього, подаючи приклад з професійного тенісу, який попри свій „професіоналізм" таки став олімпійським видом.

Подав О. Твардовський

Хуан Антоніо Самаранч привітав плаваків України

Президент Міжнародного Олімпійського Комітету Хуан Антоніо Самаранч вислав на адресу Національного Олімпійського Комітету України вітання плавакам України, які, взявши участь наприкінці серпня у Севільї в чемпіонаті Европи, здобули сім золотих медалів, шість срібних і одну бронзову.

В розмові з кореспондентами Андрій Власков добре знайомий УСЦАК з першого виступу плаваків України в 1990-91 роках в Монтреалі (тепер він президент Федерації плавання України) з великою приємністю відзначив осяги поодиноких плавачок і плаваків у цьогорічному чемпіонаті Европи. „Можна з певністю сказати — відзначив Власков, — у ході змагань збірна України перетворилася на дружину міжнародних майстрів. Такої серйозної збірної плавців незалежна Україна ще ніколи не мала".

Власков особливо захоплений виступом Яни Клочкової (вихованки тренерки Ніни Кожух), яку місцева преса назвала „українським феноменом". Вдало задебютувала в збірній Ольга Мукомол, яка поруч Сергія Сергєєва виконала норму майстра міжнародної кляси. Пописалися теж Ігор Снітко, Денис Завгородній та Денис Силантьєв.

Тепер збірна України готується до чемпіонатів світу, які відбудуться на початку січня 1998 року в місті Перт, Австралія.

УСІ РОДИ ВІЙСЬК АМЕРИКАНСЬКИХ збройних сил отримали наказ перевірити захист дії та охорону ручної стрілецької зброї і амуніції. Цей наказ прийшов від Вілляма Когена, секретаря Департаменту оборони, у наслідок ув'язнення шістьох членів американської морської піхоти з їхньої вишкільної бази „Лєжун" у Північній Каролайні та сімох цивільних громадян. Усіх звинувачено у крадіжі і перепродуванні пальної зброї та вибухівок. Пентаґон підкреслив, що в цьому випадку, зброю котру ув'язнені злочинці перепродували, це — виключно ручна стрілецька вогнепальна зброя.

Св. п. М. Кальба

Ділимося сумною вісткою, що 15-го вересня 1997 року, по довгій недузі рака, відійшла у вічність Марія Кальба.

Покійна народилася 10-го грудня 1914 року в селі Глинна в західній Україні. Опісля переселилася до Черниковець Збаразького повіту. В 1947 році з мужем Нестором і сином Зеновієм приїхали до Монтреалю, Канада, де проживала до відходу у вічність.

Покійна відзначалася надзвичайною любов'ю до всього українського, тобто мови, традицій, церкви і народу. Її діла жертви для родини в Україні і чужим-незнаним людям як в Канаді, так і в Україні були гідні подиву. Найкраще можна це з'ясувати одним з дописів журналістки Галини Садовської в Тернопільській газеті „Вільне Життя" з 19-го липня 1994 року:

„Нам уже не звикати до того, що українці світу, їдучи в Україну, везуть із собою гуманітарний вантаж, інші — автофургони. Весь, так би мовити, гуманітарний вантаж Марії Кальби та її сина Зеновія із канадського міста Монтреалю вмістився у кількох валізах. Але скільки почуттів у нього вкладено!

Вони приїхали до родини. Вперше після 1947 року, коли покинули Україну. Але родинним колом ці відвідини не обмежилися. У валізках лежали іграшки, цукерки, жуйки, призначені для дітей-сиріт. Куплені за власний гріш, любовно дібрані. Така зворушлива деталь: на всі ляльки Марія пошила нові сукенки. Магазинні здались їй блякліми, непривабливими. Тож кожній придумала і пошила нову — яскраву, з різноманітними прикрасами, щоб подарунок мав святочний вигляд.

Св. п. М. Кальба

Треба було бачити сяючі очі дівчаток з Тернопільського дитячого будинку, щоб зрозуміти: Марія знала, що робила. А взагалі, щедрість і доброта цих людей вражала. Побувавши в лікарні, де працює їх родина, почули, що серед хворих є жінка з Чорнобиля — і подарували їй чимало добротних речей. Після Богослужения у церкві усю малечу обдарували цукерками і жуйками. Робилось це з такою щирістю і делікатністю, що язик не повернеться назвати це подачками чи ще якимось образливим словом."

Покійна залишила в смутку сина Зеновія, що є професором у Досоні в Монтреалі, та приятелів, як також численну родину в Україні до Черниховецьких, де відбулися похоронні відправи. Відтак спочинуть в гробниці, який побудували для себе 1994 року. Її бажання було, словами Б. Лепкого:

Одвезіть на Україну...
Ця ж земля мені чужа,
Там цвіте моя калина,
Там горить моя душа.

Спочивайте, Маріє і Несторе, з рідними на рідній землі в Україні. Ви на це собі заслужили.

Проф. Р. Морозюк

Посв'ячення пам'ятника на могилі М. Матіїва-Мельника

В неділю, 28-го вересня ц.р. о год. 4:00 по пол. відбулось посвячення недавно спорудженого пам'ятника на могилі Миколи Матіїва-Мельника, поета, письменника, педагога і воїна військових українських формацій. Посвячення довершили о. Лев Тимів, парох церкви св. Андрея і о. Іван Чировський, парох церкви Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі. На гарному пам'ятнику, видніє портрет покійного у військовому однострої та викарбувані дуже вимовні слова: „Твоє життя, народові належить, І Бог послав Тебе Йому служить".

По боках Миколи Матвіїва поховані його дружина Марія з Мандзиків і внук Мирон Бурий, який трагічно загинув 15-літнім юнаком.

Зараз по церковних відправах на цвинтарі відбулася в залі церкви св. Андрея вечірня гостина з програмою для учасників цієї події. Вечір відкрив співом-молитвою присутній о. Іван Чировський, а опісля доня покійного поета Софія Бура дякувала священикам за посвячення могили та зібраним за присутність. Слідувала смачна перекуска. Програмою вечора займалася С. Бура. Марія Помірча — керівник дитячого ансамблю „Дивоцвіт" з України, співачка, диригентка і композиторка — запродукувала дві пісні під акомпаньямент музики на платівці і з доброю дикцією та інтерпретацією до слів Миколи Матіїва-Мельника і Т. Шевченка „Тече вода в синє море".

Потім С. Бура коротко зреферувала тернистий, але творчий та продуктивний життєвий шлях батька. На жаль, його широкий поетичний і письменницький діяпазон не можна було розповсюдити і використати в Україні, з огляду на комуністичні заборони, перешкоди і шикани. З творами Матіїва-Мельника треба було ховатися, а навіть закопувати в землю. Поет посвятив багато своїх творів вихованню дітей і молоді. Січовому Стрілецтву посвячує композицію „Шлях до стрілецької Голгофти. Цікавою є поезія „Журавлі". З проголошенням самостійности України в 1991 році ситуація змінилася на краще і, що дуже важне, знайшлася ідейна та працьовита людина в Україні, педагог Василь Курищук, який всеціло посвятився віднайденню і потім друкуванню творів письменника. С. Бура оповідала, що коли їх родина евакувалася з Коломиї до Яблунова, то колосальна власна бібліотека та твори батька пропали в часі воєнних дій. В одній поемі Матіїв-Мельник описує Покуття, а також пише поему „Лицар-Мхайлик". В любові до України поет висловлюється з великим пієтизмом. Далі С. Бура попросила до слова д-ра Степана Воляника, який колись на шпальтах часописів „Свобода" і „Америка" писав про творчу працю поета Матіїва-Мельника і про його творчість. Матіїв-Мельник був дуже плідним і творчим поетом та заразом письменником, говорив д-р Воляник. Життя Матіїва-Мельника належало народові, який він любив та оспівував. Він написав 132 поеми, 6 довгих поезій і велику кількість оповідань. Д-р Воляник апелював до родичів, аби заохочували дітей читати пожиточні книжки, замість висиджувати годинами при телевізорах. На платівці також передавано вірш Матіїва-Мельника у виконанні декляматора Максимчука. На кінець ведуча програмою відчитала поему про Сталіна. Софія також дякувала місцевій станиці НТШ та НТШ у Львові за старання і Дарії Городиській за передачу грошей до НТШ у Львові в контексті її подорожі в Україну. В Україні продовжуються розшуки творів Матіїва-Мельника.

Вечір у пам'ять поета проходив у товариській, культурній атмосфері. Доня поета Софія Бура вклала багато праці, старань і коштів, аби твори батька появилися на письменницькому небосхилі і знайшли належне місце та признання так в Україні, як і в діяспорі.

Д-р Володимир Боднар

